

Innst. S. nr. 29

(2001-2002)

Innstilling fra utenrikskomiteen om samtykke til ratifikasjon av en avtale med tilhørende vedlegg og protokoller mellom EFTA-statene og Det hasjimitiske kongeriket Jordan, undertegnet i Vaduz 21. juni 2001 (frihandelsavtale)

St.prp. nr. 6 (2001-2002)

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Hovedmålet med en frihandelsavtale mellom EFTA-statene og Jordan er å stimulere til økt samhandel og økonomisk samarbeid mellom partene. På denne måten ønsker partene å bidra til økonomisk utvikling i Jordan og økt stabilitet i regionen. Det har vært et sentralt poeng å sikre norsk næringsliv like gode konkurransevilkår som det EU sikret seg i sin assosieringsavtale med Jordan. EFTA-statene ønsker med denne avtalen også å støtte samarbeidet mellom EU og Middelhavslandene, den såkalte Barcelona-prosessen.

Frihandelsavtalen mellom EFTA og Jordan er bygget over samme lest som EFTAs øvrige frihandelsavtaler. Avtalen inneholder således bestemmelser som bygger på den senere tids utvikling i det internasjonale handelsregimet. Avtalen omfatter med få unntak handel med industrivarer, bearbeidede landbruksvarer, samt fisk og andre marine produkter. Det har vært et mål at frihandelsavtalen ikke må underminere etablerte norske miljøpolitiske holdninger og virkemidler. Avtalen er asymmetrisk, noe som innebærer at Jordan gis lengre tid enn EFTA-statene til å trappe ned sine tollsatser. Avtalen slår også fast at partene på sikt ønsker å utvide avtalens omfang når det gjelder investeringer og handel med tjenester. Det er videre forhandlet fram en bilateral landbruksprotokoll mellom Norge og Jordan.

Frihandelsavtalen og den bilaterale landbruksprotokollen vil bli notifisert samtidig til WTO for å tilfredsstille kravet i GATT/WTO om at et frihandelsområde skal omfatte hoveddelen av samhandelen.

I tilknytning til avtalen er det undertegnet en tilleggsprotokoll. Denne avspeiler en politisk forståelse mellom partene når det gjelder selve gjennomføringen av avtalen.

Frihandelsavtalen inneholder en protokoll som gir Norge rett til ved ratifikasjon å unnta Svalbard fra avta-

lens forpliktelser på andre områder enn handel med varer. Norge vil benytte seg av denne retten.

Avtalen ble undertegnet på EFTAs ministermøte i Vaduz 21. juni 2001. Avtalen trer i kraft første dag i den andre måned etter at alle statene har deponert sine ratifikasjons- eller godkjenningssdokumenter hos depositaren. Dette vil trolig skje i løpet av 2002. I proposisjonen kap. 4 gis en nærmere redegjørelse for de enkelte artikler i avtalen.

Parallellitet med EU ligger til grunn for EFTAs relasjoner med tredjeland. I tråd med dette prinsippet er hovedmålet også med denne frihandelsavtalen å sikre EFTA-statene like gode handelsvilkår med Jordan som det EU sikret seg i assosieringsavtalen mellom EU og Jordan, undertegnet 24. november 1997.

I den såkalte "Bergenserklæringen" ble samarbeidet mellom EFTA og tredjeland utvidet til også å gjelde land og regioner utenfor Europa. Erklæringen er blitt fulgt opp med forhandlinger om samarbeidserklæringer og frihandelsavtaler med de fleste stater i Middelhavsregionen.

Ved å bidra til utviklingen av et frihandelssystem som også omfatter middelhavslandene, kan EFTA-statene medvirke til å sikre økonomisk framgang og politisk stabilitet i regionen. På bakgrunn av dette har Middelhavsregionen hatt høyere prioritet fra norsk side enn handelsvolumet skulle tilsi.

Handelen mellom Norge og Jordan er svært beskjeden og utgjorde i 2000 mindre enn 0,1 pst. av Norges totale eksport. Norges eksport til Jordan består hovedsakelig av elektronisk utstyr, maskiner, farmasøytiske produkter, gjødsel og fisk. De viktigste importproduktene fra Jordan i 2000 var maskiner, kosmetikk, optiske instrumenter, elektronisk utstyr og grønnsaker.

EFTA-statenes eksport til Jordan er svært beskjeden og utgjorde i 2000 kun 0,04 pst. av EFTAs samlede

eksport. Eksporten fra EFTA-statene til Jordan var på 496 mill. kroner i 2000. Av dette eksporterte Sveits for hele 471 mill. kroner.

I samhandelen med Jordan er det et betydelig eksportoverskudd i favør av EFTA-statene. Verdien av Jordans import fra EFTA-statene utgjorde kun 5 mill. kroner i 2000.

Beskjedne naturressurser gir Jordan et dårlig økonomisk utgangspunkt. Landet er et av verdens fattigste hva angår vann- og energiressurser. For å sikre innbyggerne en viss grad av velstand har Jordan måttet søke inntekter fra utlandet gjennom eksport av varer, tjenester og spesielt arbeidskraft. Konflikten mellom Israel og palestinerne, samt sanksjonene mot Irak, har virket negativt inn på den jordanske økonomien.

I dag lever en tredjedel av jordanerne under fattigdomsgrensen. Landet har 1,6 millioner palestinske flyktninger og opp mot en million illegale fremmedarbeidere. Den offisielle arbeidsledigheten er på 14 pst., men uoffisielle tall er så høye som 22 pst. Landet har en utenlandsgjeld på i underkant av 7 mrd. USD.

På grunn av sin beliggenhet og den rollen landet spiller i regionen har Jordan mottatt betydelig bistand og lån fra EU og USA. Gulf-landene og andre arabiske stater har også bidratt med økonomisk støtte. Disse overføringene har dekket rundt halvparten av utgiftene på statsbudsjettet. Jordan har siden 1993 vært underlagt et strukturendringsprogram under ledelse av Det internasjonale pengefondet (IMF) og Verdensbanken.

Programmet har gjort det mulig å oppnå en viss sosio-økonomisk utvikling.

Den økonomiske liberaliseringen har resultert i medlemskap i WTO (desember 1999), og i en frihandelsavtale med EU.

Jordan har også undertegnet en frihandelsavtale med USA. Denne vil ventelig bli godkjent av den amerikanske kongressen i 2001. Særlig frihandelsavtalen med USA vil kunne bidra til å gjøre Jordan mer attraktivt for utenlandske investorer.

Frihandelsavtalen mellom EFTA og Jordan og den bilaterale landbruksprotokollen mellom Norge og Jordan medfører ikke særlige budsjettmessige konsekvenser for Norge.

Utover vanlige oppgaver i forbindelse med Den blandede komité, samt toll- og opprinnelsesrelaterte regler, vil ikke avtalen og landbruksprotokollen ha administrative konsekvenser.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Stortinget samtykker i ratifikasjon av en avtale med tilhørende vedlegg og protokoller mellom EFTA-statene og Det hasjmittiske kongeriket Jordan, undertegnet i Vaduz 21. juni 2001 (frihandelsavtale).

Oslo, i utenrikskomiteen, den 21. november 2001

Thorbjørn Jagland
leder

Christopher Stensaker
ordfører

Åslaug Haga
sekretær